

FORUM

6501 Lansing Ave.
Cleveland, OH 44105
216-883-2828
www.polishcenterofcleveland.org

June 2004 No. 6/38
Czerwiec 2004 Nr 6/38

Polish-American Cultural Center in Honor John Paul II
Polsko-Amerykańskie Centrum Kultury im. Jana Pawła II

ROCZNICA BITWY O "MONTE CASSINO"

Na prośbę Redaktora Naczelnego pisze ten felieton o bitwie o "Monte Casino", choć w niej udziału nie brałem. Walczyłem w bitwie nad Bzurą, ale to już inna sprawa. Literatura o bitwie "cassinskiej" jest obszerna, a rozpoczyna ją dzieło Melchiora Wankowicza. Publikacje angielskie i amerykańskie na ogół nie doceniają wkładu II-go Korpusu w zwycięstwo, bądź go ignorują.

Tym bardziej należy dodatnio ocenić niedawno wydane dzieło (456 str.) Mathiew Parkera: "Monte Cassino" - *The Story of the Hardest Fought Battle of World War Two*.

Oczywiście - autor opisuje wysiłek wszystkich uczestników biorących udział w czterech wielkich bitwach: Anglików, Amerykanów, Polaków, Nowozelandczyków, Marokanczyków, Algierczyków, Francuzów, Kanadyjczyków i Południowoafrykańczyków. Zginęło wówczas czwarte miliona żołnierzy. W tym wielkim wojennym starciu autor wyróżnia Polaków - ich pracę wojenną, charakter, obyczaje. Są to żołnierze czysti, pachnący dobrymi perfumami, palą papierosy w długich firkach, a wojnę traktują bardzo poważnie. Książka zawiera też incydent z roku 1983, który dziwnie "gra" w zestawieniu z traktowaniem jeńców w Iraku i Afganistanie. Otóż jeden z kanałów telewizyjnych RFN nadaje program, w którym patrol polskich żołnierzy, którzy pierwsi wkroczyli do zdobytego klasztoru, wymordował trzech rannych niemieckich spadochroniarzy. Oskarżenie to wywołało wielki skandal w skali światowej. Usłyszał o tym jeden z owych rannych spadochroniarzy - Robert Frettlehr, który skontaktował się z SPK w Niemczech, na piśmie zdemaskował to oszczerstwo. Frettlehr oraz dowódca polskiego patrolu, porucznik Kazimierz Burkiel, 45 lat po wojnie, spotkali się i zaprzyjaźnili.

Podczas jubileuszowych obchodów na cmentarzu "Monte Cassino" Gustaw Herling Grudziński zauważył do Marii Dąbrowskiej: "Oto ostatni cmentarz Rzeczypospolitej" - "Tak" - potwierdziła Dąbrowska - "tej Rzeczypospolitej, o którą ramie w ramie walczyli Polacy, Żydzi, Ukraińcy i różni inni".

Cmentarz "Monte Cassino" nasuwa te i wiele innych spraw pod rozważenie. (w oparciu o *Polityka* Nr/8, 1 maja 04).

Henryk J. Łapczyński

On the Anniversary of the Battle of Monte Cassino

Writing these remarks at the request of our editor-in-chief, I first wish to say that I did not take part in the Battle of Monte Cassino, having fought the battle of the River Bzura. But that is another story. A great deal has been written about the Battle of Monte Cassino beginning with the work of Melchior Wankowicz. British and American publications have given little coverage, if not altogether ignored, the tremendous contributions that the Second Corps made towards the great victory in that conflict.

So it is important for us to look at a recently published history which is quite lengthy (456 pages) and detailed: Matthew Parker's *Monte Cassino - The Story of the Hardest Fought Battle of World War II*.

The author of course, describes all of those taking part in the four great battles that comprise Monte Cassino. This includes the British, Americans, Poles, New Zealanders, Moroccans, Algerians, French, Canadians and South Africans. About a quarter of a million soldiers lost their lives at Monte Cassino, a sobering fact.

In this great conflict, the author makes particular mention of the Poles, their war efforts, character and customs. "These were soldiers who were very clean, smelled of good cologne, smoked using long, elegant cigarette holders, but who were at the same time, extremely serious about and focused on the war."

The book also recalls an incident that occurred many years after WW II, which resonates today as we watch the current investigations regarding the handling of prisoners of war in Iraq and Afghanistan. In 1983, in what was then West Germany (RFN), a television station broadcast a program in which it accused Polish forces of an atrocity. This broadcast claimed that a Polish Patrol, the first group to enter a monastery after occupying the territory, found three injured German parachutists and murdered them. These accusations created a furor in Europe. As the scandal mounted, Robert Froettlehr heard about it. He happened to be one of those parachutists, alive and well, residing in Germany. He quickly contacted the SPK (The Organization of Polish Combatants) in Germany and denounced this huge lie in writing.

Mr. Froettlehr was put in touch with the leader of that Polish patrol, Lieutenant Casimir Burkiel and the men were able to meet after 45 years as friends.

During the jubilee honoring the sacrifices of those who fought at Monte Cassino, Gustaf Herling-Grudziński remarked to Maria Dąbrowska "Here is the final cemetery of the Polish Republic". Yes, she replied, "The Republic for which they fought, arm in arm, the Poles, the Jews, the Ukrainians and so many others".

The Cemetery at Monte Cassino brings these matters to mind, and so many others.

Henryk J. Łapczyński/Translated by Zofia Wisniewska
(Based on an article in *Polityka*, No. 8, May 1, '04.)

POLISH BALLROOM OPEN TO ALL

I do not think that this title is overdone. The inside of the Cultural Center has been transformed, continually gaining beauty and functionality.

The place of special importance for Center's members and friends is the banquet hall, transformed to a ballroom through renovations. Utilized in many ways, it becomes a literary salon, a discussion forum, or a theater audience. Most often it is a place for meeting friends, united by consumption (Sunday dinners, dances).

It is difficult to identify the diversity of events, to which ingenious organizers invite us. The feeling of self-contentment fills the air when you spent time in a comfortable setting in an ecstatically designed and well taken care of interior. The stage holds a grand piano, a gift from Mr. Mark Bak and Mr. & Mrs. Sobieraj, and on the walls are architectural scenes of buildings in the three capitals of Poland. Two of them are historical, Gniezno and Krakow, and Warsaw, remaining in the status till this day as one of the major cities of Europe. The creators of these works are Mr. Hubert Wisniewski, architect, and Mr. Artur Berg, artist. The history of the mentioned Polish capitals follows.

Gniezno as capital

During the year of Mieszko I's Christening (966), Gniezno enters a growth stage. The city grows in inhabitants and building. All of this happens because of religious activity. The city gains fame as a fire of bringing nonbelievers to Christianity.

In 997, an unfortunate mission of brother Adalbert to part of today's Elblag ends in his death. The body of the martyr is brought back by the current leader, Boleslaw Chrobry, and laid in the cathedral. Two years later, Gniezno becomes an archdiocese with the martyr's brother, Radzimin Gautanty appointed as the archbishop. In a short period of time, Adalbert was made a saint, and the numerous pilgrimages made to his grave united the religious and lay people. In 1000, during the Gniezno Gathering, the German Cesar Otto III gave alms to Saint Adalbert. The last years of Chrobry's life were preoccupied with attaining the crown. He received the honor in Gniezno in 1025.

The city was destroyed several times by enemies. The cathedral was torn down and rebuilt several times. Double winged doors made out of bronze were added to the cathedral. The flat sculptures on the doors showed scenes from the life and death of St. Adalbert (a priceless monument).

For almost 200 years, Gniezno was the residence of Chrobry's descendants and an important cultural center, until the great fire of 1320. Without waiting for the rebuilding of the castle, the capital was moved to Krakow.

Krakow as capital

The records of the Wawel hill date back to 1300. Thanks to the natural defensive placement (hill surrounded by Wisluta river), it was a safe place for the monarchs and servants. Wladyslaw Lokietek picked Wawel as his home and was crowned in 1320 in Krakow. His reign ended the breakup of Poland into regions, remains after Boleslaw Krzywousty, who divided the country between his sons. King Lokietek united the lands and successful reign over the vast country.

The next leader, Kazimierz Odnowiciel, known as the Great, adopted in Krakow the location law from the west, which was very useful in the urbanization of the city. During this time, two new cities developed next to Wawel: Kazimierz and Kleparz. The number of craftsmen and merchants grew. The city was so rich that in 1364 a university was founded. The wealth of the monarchs was seen in a feast given by Nicholas Wierzyzka for the monarchs of Europe. Each ruler in attendance received a gold patten at the end of the visit. The market place was designated (one of the largest in Europe) and it was filled with the town hall and its high tower, visible in the city's skyline. Across from the Marjacki Church, a merchant hall was built called Sukennice.

The buildings of Krakow changed as the styles of architecture changed, from roman, through gothic, to the most prevalent renaissance. For the Marjacki Church, Wit Stwosz created the famous altar with sculptures in wood according to the late gothic style.

During the year of America's discovery 1492, King Jagiello passed away after 45 wonderful years of reign. His son, Sigmund, called the Old, was another great leader who reigned for the next 40 years. It was 1506; no one living at the time realized that the years of the father and son's reigns were an important time of passing from the Middle Ages to the modern ages.

A true revolution took place in culture. Many artists visited from abroad and the locals also created. From Italy came the renaissance. Buildings such as the Wawel, Sukiennice, and the university were modified. Krakow became a city of Mediterranean style, popular at the time in Europe.

The effect of Krakow's poor placement at the ends of the huge country – Poland and Lithuania united, were beginning to be felt. For some time the parliament was called in Priotrokowo or Warsaw, which was slowly turning into a large city. Then in Krakow, a fire destroyed many building and the castle. The next monarch made his home in Warsaw. For Krakow these were difficult times. The downfall was made even stronger by the Swedish war (The Flood). The last coronation in the Wawel castle took place in 1733, when August III was made the king.

Warsaw as the capital

The decision to make Warsaw the capital was made in phases from 1596 to 1609. King Sigmund III Waza, when returning from the Moscow war in 1611, did not go to Krakow, but remained at the castle in Warsaw. The castle was recently transformed from residence of the princes to one for a monarch. Many historians believe the official movement took place during the time of Stefan Batory, when the alms giving ceremony of Hohenzollern for utilization of Prussia was moved from Krakow.

Warsaw in the 18th century grew past the new and old city limits. The number of occupants grew significantly. Its new residents: the gentry, clergy, and the magistrates build grand residences. The style of baroque Saxon was no longer mandatory, and came the local classicism named after the last king, Stanislaw August Poniatowski. His personal painter, Canaletto brought the beauty of the city to his many painting, and he did this with so much detail that his painting were used in the future to rebuild the city. The time of Warsaw's greatness came to an end with the fall of Poland in 1795.

Warsaw stopped being the capital of independent Poland; it followed as the capital of Prussia, Principality of Warsaw, and Principality of Poland, in reality performing an integral role in the Russian empire. It stayed under this occupation for 100 years, constantly fighting for independence. An uprising took place twice – in November of 1830 and January of 1863. The loss of these fights did not diminish the spirit of the patriotic Warsaw, the hope of independence returned during World War I.

The return of the Republic of Poland brought the first spark. Though it was short, but full of strength, enthusiasm, and fantasy. The capital experienced its best years in between the two wars. Many building for public use were built, like theaters and restaurants. People worked and played with triumph and happiness. All this was taking place without foresight of the upcoming tragedy, which is why life needs to be enjoyed, as it does not last.

During World War II in 1939, Warsaw became the central target of the German's aggression. It was bombed for the first time from air. The brave defensive lasted four weeks. The capital had many loses. The next five years of occupation by the Nazis were a degradation of everything that mattered to the city and its residents.

The greatest tragedy took place in 1944. It happened during the rise and fall of the Warsaw Uprising. During the 63-day fights in the streets, homes, churches, on the ground and under ground 600,000 people lost their lives. Those who stayed alive were moved out. Three months was all it took to destroy the Polish capital's 82% of buildings in the left part of the city. Warsaw simply died. But the death was short, as it did not share the faith of Babylon or Troy. In January of 1945, the city was a desert of ruins. But, the city showed its heroism once more. It rose like a Phoenix from ashes. The greatest rebuilding effort took place from 1946 to 1953, and ended when the Warsaw Castle was completed in 1980.

Today the city has more than 1,650,000 residents. It grows with new districts. It booms with life on streets and sidewalks. It is a glowing center of culture in all its forms. The pride of Warsaw is the largest in Europe scene of National Opera and Ballet. The artistic performances follow one after another; plays, local and international art showings, contests, museum expositions, and concerts – all of this brings together audiences from Poland and the world.

Parts of Poles are united with Warsaw in great emotions. Others despise it, though they do not know why. Currently, I invite you to view the wall painting in the banquet hall of the Cultural Center. It displays a fragment of a city, which rose from the fall and has served as the Polish capital for over 400 years.

FORUM ESKULAPA

Pytanie - Odpowiedz

Redakcja Forum Eskulapa odpowiada na pytania czytelników

P: *Dlaczego lekarz zalecił mi badanie poziomu cholesterolu w krwi, kiedy moim głównym problemem jest depresja?*

O: Powszechnie uważa się, że cholesterol jest jedynie obrzydliwą grudką tłuszczu, która blokuje nasze naczynia krwionośne. Zapominamy jednak o jego podstawowej i dobrej funkcji w naszym organizmie. Każda komórka naszego ciała potrzebuje cholesterol do budowy swojej, wiecznie ulegającej zmianie, błony komórkowej. Nasz układ nerwowy, a przede wszystkim nasz mózg, zużywa w tym celu najwięcej cholesterolu. W ostatnich latach zaobserwowano ściśle zależność pomiędzy poziomem cholesterolu (patrz kwietniowy numer Forum) a stopniem zaawansowania chorób psychicznych. Przykładowo, wysoki poziom cholesterolu (200mg/dl i powyżej) obserwuje się u osób cierpiących na depresję lekową. Ponadto, wyniki ostatnich badań prowadzonych w Massachusetts General Hospital wskazują, że osoby cierpiące na depresję i mające podwyższony cholesterol gorzej reagują na standardowe dawki leków przeciwdepresyjnych takich jak Prozac, Aventyl czy Pamelor. Dlatego informacja o poziomie cholesterolu ułatwia lekarzowi postawienie diagnozy i przepisanie odpowiedniej dawki stosownego leku przeciwdepresyjnego.

P: *Przeczytałem, że oznaczanie poziomu „C-reative” białka było na liście analiz wykonanych w ramach corocznych badań lekarskich Prezydenta Bush’a. Zastanawiam się, dlaczego i czy ja też powinienem zrobić sobie te badania.*

O: Nie jest zaskakujące, że oznaczenie poziomu „C-reative” białka było wykonane podczas corocznych badań Pana Prezydenta. Jest to bowiem najnowsza metoda diagnozy i pomiar stopnia zaawansowania chorób sercowych. Stwierdzono bowiem, że białko to produkowane jest przez organizm jedynie w stanach zapalnych układu krążenia. Pomiar jego stężenia we krwi jest więc praktycznie postawieniem diagnozy o istnieniu lub o wykluczeniu chorób sercowych. Ponadto uważa się, że pomiar poziomu „C-reative” białka jest lepszym wskaźnikiem ryzyka rozwoju chorób sercowych niż dotychczas stosowany pomiar poziomu cholesterolu. Wczesne objawy chorób sercowych obserwowano bowiem u osób z niskim poziomem cholesterolu, lecz podwyższonym poziomem „C-reative” białka.

Obecnie, pomiar poziomu „C-reative” białka nie jest jednak ogólnie znana i stosowana metoda oceny stopnia zagrożenia rozwoju chorób sercowych. Rzadko które polisy ubezpieczeniowe pokrywają koszty tych badań. Należy jednak porozmawiać na ten temat z lekarzem prowadzącym podczas kolejnej wizyty.

P: *Od trzydziestu lat noszę obrączkę. Od pewnego czasu obserwuję, że skóra pod obrączką robi się coraz ciemniejsza, prawie czarna. Czy możliwe, abym po tylu latach stała się uczulona na obrączkę?*

O: Nieszkodliwa reakcja na biżuterię srebrna lub złota zwana czarnym demografizmem, opisano po raz pierwszy w British Medical Journal już w 1879 roku. Powstająca na palcu czarna obwódka jest skutkiem reakcji chemicznej zachodzącej pomiędzy bardzo delikatnym i miłym pyłem metalu ścierającego się z obrączki a pewnymi związkami chemicznymi zawartymi w kosmetykach lub w ludzkim pocie. Chcąc uniknąć tego problemu należy delikatnie myć biżuterię w mydlanej wodzie.

P: *Podczas startu i lądowania samolotu często bola mnie uszy. Jak temu zaradzić?*

O: Powodem bólu uszu zwanego barotrauma podczas startu i lądowania samolotu jest różnica ciśnienia pomiędzy kabiną samolotu a częścią ucha zwaną uchem środkowym. Normalnie ciśnienie to wyrównywane jest przez trabkę słuchową łączącą ucho środkowe z tylną ścianą gardła. Jeżeli trabka jest zablokowana, np. z powodu kataru, nierówne ciśnienie powoduje nienormalne odkształcenie błony bębenkowej i ból. Podczas lądowania, kiedy zmiany ciśnienia są najgwałtowniejsze, błona bębenkowa może ulec wklęsnięciu powodując nie tylko ból, ale i zawroty głowy.

Jest kilka sposobów na uniknięcie lub co najmniej ograniczenie bólu. Często pomagają polykanie śliny albo szerokie, takie niegrzeczne, ziewanie. Także intensywne zucie gumy uaktywnia mięśnie otwierające trabkę słuchową, pomagając wyrównać ciśnienie w uchu środkowym. Podobnie działają leki obkurczające śluzówki (decongestants), zastosowane na godzinę przed startem lub lądowaniem.

Jeżeli ból ucha nie ustąpi po kilku godzinach od zakończenia lotu, należy skontaktować się z lekarzem.

Moje rodzinne strony (w obrazkach)

Z wielkim sentymentem wracam myślami do domu, w którym urodziłem się i do okolic poznawanych w miarę dorastania.

Jest takie miasto, leżące niemal w środku Polski, niezbyt duże, niezbyt sławne, jednak bliskie mojemu sercu. To Gabin. Może bardziej znany licznym kierowcom, ponieważ leży na trasie komunikacyjnej łączącej Warszawę z Łodzią, Toruniem i Płockiem. Z racji centralnego położenia, w 1975 r. pod Gabinem zbudowano najwyższy w Europie maszt radiowy. Zasięg długich fal emitowanych z niego dociera daleko poza granice Polski.

Okolice Gabina słyną z kilku ciekawostek, a też natura zrobiła tu swoje: bujnie wyposażała ten rejon we wspaniałe lasy liściaste i malowniczo położone jeziora, wśród starego drzewostanu. Obecnie te tereny włączono do Gostynskiego Parku krajobrazowego.

Kiedy z dzieciaka przeistoczyłem się w bardziej samodzielny wyrostek, wówczas to rower stanowił dla mnie jedyny dostępny środek lokomocji; wraz z kolegami organizowaliśmy jedno lub dwudniowe wypadki, odwiedzając nawet dość dalekie, ale interesujące nas okolice i obiekty.

OBRAZEK 1

Okolo 11 kilometrów, jadąc z Gabina w kierunku Warszawy, osiągalimy Sanniki. Niegdyś był tu majątek ziemski, stanowiący własność prywatną. W mojej młodości zmieniony został na państwowe gospodarstwo rolne. Dobrze zachował się, położony w rozległym parku, pałac. W największej sali, pewnie balowej, na pierwszym piętrze, dla miejscowej arystokracji grywał młody Fryderyk Chopin, przywożony z Żelazowej Woli lub może już z Warszawy. Dla upamiętnienia tego wydarzenia, obecnie salon ten wyposażono w wysokiej marki fortepiano i tak jak przed laty, odbywają się tu koncerty, na które licznie zjeżdżają miłośnicy muzyki Fryderyka. Wykonawcami są¹ początkujący pianiści, studenci szkół muzycznych.

OBRAZEK 2

W czasie naszych wypadów w kierunku Gostynina, po niecałej godzinie pedałowania byliśmy w Łacku. Tu przyciągały naszą uwagę konie, rasowe anglo-araby, o pięknej budowie i dobrym rodowodzie, sprowadzane z wielu stadnin. Dobrze przygotowane do skoków sportowych i paradnych zaprzęgów, były atrakcją dla zagranicznych nabywców. Kilka razy w roku organizowane tu były pokazy sprawności koni, połączone ze sprzedażą. Chętnych nie brakowało. Do kasy Stadniny Ogierów w Łacku wpływały i nadal wpływają waluty z całej Europy. Polskie konie bowiem słyną ze znakomitej budowy i dużej wytrzymałości. Uczestnicząc, jako widzowie, w tych pokazach, wlepialiśmy oczy w piękne konie i eleganckie towarzystwo odwiedzające Łack.

OBRAZEK 3

Pragne teraz zaprosić czytelników do Kiernozi. Ta niewielka, typowo polska osada z rynkiem i odchodzącymi od niego czterema ulicami, ma swoją historię. W Czernieniu, w parafii Kiernozia, mieszkała hrabianka Maria Łacynska, później Walewska. Według wszelkich ustaleń, Maria przez siedem lat, jako dziecko, miała nauczyciela i wychowawcę w osobie młodego Mikołaja Chopina (ojca Fryderyka), zanim ten się ożenił i osiadł w Żelazowej Woli. Czyli było to przed rokiem 1806. Dzięki niemu Maria znalazła francuski, a nadto historię i kulturę tego kraju. Mogła swobodnie rozmawiać z Napoleonem Bonaparte, kiedy przypadkowo spotkali się w mijających się powozach. Krótka, błyskotliwa konwersacja i piękna Polka wpadła w oko cesarzowi. Dla niego opuściła męża, dużo starszego od niej Szambelana Anastazego Walewskiego z Walewic. Za cesarzem pojechała do Francji. Urodziła mu tam syna Colonna-Aleksandra Walewskiego. Był to jedyny potomek Napoleona, któremu dane było dłuższe życie. Osiągnął wiek 58 lat. W Paryżu pełnił funkcję ministra spraw zagranicznych w latach 1856-1860. Wracając do Marii Walewskiej, jej płyta nagrobna wmurowana jest w ścianę kruchty kościoła w Kiernozi. Można się z niej dowiedzieć, że urodziła się w 1879 r., a zmarła w 1817. Żyła więc tylko 38 lat; kiedy poznała cesarza miała lat 18. Historia tego romansu, a może prawdziwej miłości, ma swoją obfita literaturę. W latach młodości czytaliśmy te książki, a pobyty w Kiernozi i Walewicach dodatkowo rozbudzały naszą wyobraźnię.

OBRAZEK 4

Na wstępie wspominałem o rozległych lasach wokół Gabina. Znałem je bardzo dobrze. Wiedziałem, gdzie są zagajniki, polany, gdzie jeziora i stary drzewostan. Lasy polskie mają wiele prawdziwych atrakcji. W zależności od pory roku można w nich znaleźć jagody, borówki, żurawiny, aromatyczne poziomki i wiele gatunków grzybów. Są też kwiaty. Wczesną wiosną wyprawialiśmy się na podmokłe lesne polany po kaczence. Zerwane i przywiezione do domów stanowiły piękną dekorację wielkanocnych stołów; na przełomie marca i kwietnia jest ich czas zakwitania.

Z końcem lata i w jesieni, niemal w każdą niedzielę, o świcie, wyruszaliśmy rodzinnie na grzyby. To była prawdziwa radość! Oko cieszyła różnorodność ich kolorów, od czerwieni muchomorów, poprzez żółcień kurek, aż do brązu podgrzybków i borowików. Grzyby rosły wszędzie, zarówno w intensywnie zielonym mchu, w brązowo-żółtych liściach jak i złocistych trawach. Prześcigaliśmy się w tym, kto znajdzie więcej i lepszego gatunku. Znalazienie rydza, borowika czy kani uznawaliśmy za wielki sukces. Po powrocie z grzybobrania do domu selekcyjonowaliśmy nasze łupy, rozdzielając je do suszenia (nawlekane na nitki), inne zaś do przygotowania przez matkę kilku kolacji. Wielkim rarytasem były wielkie jak talerze kanie, które usmazono na masle smakowały niczym schabowe.

Ach! Gdy wspominać i opisywać uroki rodzinnej ziemi, na której upłynęło dzieciństwo i młodość, to ogarnia mnie uczucie upojenia.

Druga Wojna Światowa w oczach Polaków

W Kleszczach Sowiecko-Nazistowskich

Nie byłoby przesadą stwierdzenie, że *Druga Wojna Światowa w Oczach Polaków* jest unikalna pozycja wydawnicza. Można z przekonaniem powiedzieć, że jest to wiarygodny i znaczący dokument historyczny, chociaż wielu czytelników może twierdzić, że jest to powieść. Gdy weźmie się te książki do ręki to trudno ją odłożyć. W wywiadzie z Ewą Jedrychowską-Kern, opublikowanym w Nowym Dzienniku 21-go lutego 2000 (str. 20-21), autorka (Maria Szonert-Binienda) określiła swój styl jako prozę dokumentalną. Osobiście poszedłbym jednak o krok dalej. Nie tylko, że czyta się te książki jak powieść, czyta się te książki jak dzieło literackie najwyższej klasy, pisane w najlepszej tradycji, jaka przypisuje się polskim autorom tego gatunku literackiego. Ciekawe Dialogi stwarzają nieodparte wrażenie, że „to tak naprawdę było.” Autorka identyfikuje się całkowicie ze swoją bohaterką, Danusią, (czyli Danutą Biniendą - tesciową autorki), demonstrując głęboką wnikliwość psychologiczną w każdym aspekcie historii Danusi rozgrywającej się przed oczami czytelnika.

Szczególnośc nadaje książce to, że autorka mocno akcentuje podwójny charakter polskiego holokaustu, tak często pomijanego milczeniem. Z jednej strony czytelnik boleśnie uświadamia sobie horror niemieckich obozów koncentracyjnych, z drugiej, styka się z jedną z najpotworniejszych zbrodni drugiej wojny światowej, zbrodni, która ujrziała światło dzienne dopiero po zakończeniu Zimnej Wojny – wymordowanie przez Sowieców polskich oficerów w Lesie Katyńskim latem 1940 roku. To, co autorka tej wybitnej pracy dokonała tak doskonale, to ostre zestawienie tragedii Oswiecimia i Katynia, jak również w szerszym kontekście, barbarzyńskie zniewolenie oraz niewyobrażalne okrucieństwo popełnione niemal jednocześnie przez agentów dwóch totalitarnych mocarstw dokonujących ludobójstwa na całym polskim narodzie.

W tle Szonert ukazuje jak Hitler, wzburzony nieoczekiwanym polskim oporem przeciw jego armii, czołgom i bombowcom, które zaatakowały Polskę pierwszego września 1939 roku, dopuścił się specjalnej zemsty na Polakach. Autorka szczegółowo opisuje heroiczny opór stolicy Polski - Warszawy pod dowództwem charyzmatycznego prezydenta Stefana Starzyńskiego i obronę miasta przed najeźdźcą aż do 29 września, obronę, która dyskredytuje osławiony *Blitzkrieg* Hitlera.

Następnie cytuje upokarzające rozkazy, jakie okupanci Niemiec wydali po zajęciu Warszawy „aby zapobiec impertynenckiemu zachowaniu ludności polskiej oraz dać pierwszeństwo przedstawicielom niemieckiego narodu.” Polacy mieli schodzić z chodników na jezdnie, aby ustępować przejścia niemieckim żołnierzom; mężczyźni mieli obowiązek zdejmować kapelusze; Polakom nie wolno było jeździć taksówkami, używać publicznych telefonów, etc. Wszystko to zgodnie z zasadą, że „ulice należą do zwycięzców, a nie do zwyciężonych”. Ponadto Heinrich Himmler oświadczył, że „jest sprawa najwyższej wagi, aby wielki naród niemiecki wziął pod uwagę eliminację wszystkich Polaków, jako swe podstawowe zadanie.”

W takiej to własnej atmosferze okupacyjnego terroru maż Danusi, Józek, zostaje schwytyany 12 sierpnia 1940 roku w przypadkowej łapance na ulicach Warszawy i wywieziony do Oswiecimia. Doświadczony bestialstwa kryminalistów oswiecimskich pod niemieckim nadzorem, w wyniku staran Danusi zostaje zwolniony, wydawaloby się, że cudem. Niestety wkrótce okazuje się, że zwolnienie było jedynie pretekstem. Nazisci zamierzali bowiem używać go jako informatora, który miał stawiać się co tydzień na Gestapo. Maż Danusi natychmiast przestał się meldować w Gestapo i ukrył się z rodziną w małej wiosce. Tragedia sięga szczytu, gdy Józek zostaje zamordowany z zimną krwią na ulicy, a Danusia nagle zostaje sama w ciąży z drugim dzieckiem. W rozpacz i bólu ponad ludzkie granice postanawia opuścić swoje dzieci i popełnić samobójstwo. Niemalże dzięki siłom nadprzyrodzonym, życie ratuje jej brat.

Historia Danusi daje bolesne świadectwo przeżyciom tysięcy Polaków, którzy doświadczyli tragedii ze strony komunistycznego Związku Radzieckiego i nazistowskich Niemiec. Pod pozorem „wyzwalania klas” oraz unikając ostentacyjnego, nazistowskiego rasizmu, Sowieci dopuścili się równie wielkich okrucieństw na ludności polskiej po inwazji na Polskę ze wschodu zgodnie z paktem Ribbentrop-Mołotow, podpisanym wcześniej z Nazistami. Tragedia ta dotyczy również Danusie, której pierwszy narzeczony ginie zamordowany w Katyniu.

Następnie jej największa podpora w życiu, ojciec bohaterki książki, Alek, zostaje zabity przez agenta Sowieckiego, gdy jednoznacznie odmówił podporządkowania się Sowieckiej propagandzie i współpracy. (Tu należy się kredyt autorce, że nie pozwoliła sobie na żadnej stronie, w żadnym paragrafie, ani w żadnym zdaniu, aby tragedia, która opisuje zdegenerowała się do poziomu złośliwego melodramatu, natomiast czytelnik zdaje się być przeszyty lekiem wraz z narastającymi tragicznymi momentami i dosłownie doświadcza wszystkiego wraz z Danusią). Należy podkreślić, że Szonert opiera się o szeroka dokumentację. Fragmenty opisujące przeżycia oświęcimskie meza Danusi pisane są na podstawie osiemnastu autentycznych listów Józefa pisanych do Danusi z Oświęcimia. Jeden z takich listów oraz karta pocztowa, będąca jego ostatnią korespondencją z Oświęcimia, zawarte są w książce jako ilustracje. W sumie książka zawiera 50 czarno-białych ilustracji różnego rodzaju, w tym również i mapy. Starannie opracowana bibliografia może być bardzo pożyteczna zarówno dla polskich jak i dla amerykańskich czytelników. Obszerne przypisy towarzyszą każdemu z 15 rozdziałów, dokumentując i wyjaśniając wydarzenia historyczne.

W końcowych fragmentach wywiadu z Jędrzychowska-Kern, Szonert zapytana czy bierze pod uwagę polskie wydanie *World War II Through Polish Eyes* odpowiedziała pozytywnie, ale dodała, że nie jest to kwestia najbliższej przyszłości. Książka była pisana głównie dla czytelnika amerykańskiego. Ta uwaga wyjaśnia dlaczego znaczna część tekstu dotyczy tego, co może wydawać się podstawową historią Polski. W tym sensie daje ona Amerykanom, niewtajemniczonym w historię Polski, niezbędny kontekst historyczny, w którym rozgrywa się wydarzenia. Niezależnie od wszystkiego, połączenie fragmentów historycznych z wątkami narracyjnymi jest nie tylko dobrze wyważone, ale wręcz dokonane po mistrzowsku, w dobrym stylu, nigdy nie zakłócając rozwoju akcji. Również przenoszenie akcji w czasie efektywnie łączy przeszłość z teraźniejszością. Jest jednak oczywiste, że dla polskiego czytelnika materiał historyczny nie musi być tak obszerny, tak więc polskie wydanie byłoby nieco krótsze. Będzie to raczej polska wersja,

W tym miejscu pragnę zaznaczyć, że w tekście pojawiają się błędy natury technicznej. Czy należy za to obwiniać korektora tekstu, który nieco nadmiernie zafascynował się historią, którą czytał?.. Na szczęście poprawek można z łatwością dokonać w następnych wydaniach.

Niedawne powodzenie filmu Romana Polańskiego pod tytułem „Pianista” narzuca nieodparte wrażenie, że wiele scen z *World War II Through Polish Eyes* zasługuje na to, aby je zobaczyć na ekranie. Historia Danusi nadaje się doskonale na wspaniały scenariusz filmowy. Miejmy nadzieję, że pomysł ten dotrze do producentów filmowych.

Na koniec podziękowanie za wydrukowanie *World War II Through Polish Eyes* należy się również wydawcy, który pomógł w wydaniu tego wstrząsającego świadectwa cierpienia Polaków w czasie ostatniej wojny.

Z przykrością należy dodać, że Danusia nigdy nie ujrzała swojej historii w druku. Dołączyła do milionów męczenników pomordowanych rodaków, odchodząc na wieczny odpoczynek 20 kwietnia 2002 roku, na kilka miesięcy przed ukazaniem się tej książki.

Dr Jerzy Maciuszko
Tłumaczenie S.B.M.

M. B. Szonert, *World War II Through Polish Eyes: In The Nazi -Soviet Grip*, Boulder CO. East European Monographs (Dystrybucja Columbia University Press) 2002.

Powyższa recenzja, która pierwotnie opublikowana została w numerze 4/2003 *The Polish Review*, kwartalniku naukowym Polskiego Instytutu Naukowego w Nowym Yorku, przedrukujemy za zgodą wydawcy i autora. Dziękujemy.

Z wielką przyjemnością informujemy Państwa również, że autorka książki jest członkiem Polsko -Amerykańskiego Centrum Kultury w Cleveland. Obecnie pani Szonert mieszka z mężem, profesorem uniwersytetu, w okolicach Akron. Omawiana książka, *World War II Through Polish Eyes: In the Nazi -Soviet*

„COSI FAN TUTTE” - WOLFGANG AMADEUSZ MOZART

Mozart przyszedł na świat 27 stycznia 1756r. w Salzburgu. Już wkrótce okazał się cudownym dzieckiem. Zanim skończył 12 lat skomponował trzy opery, szesc symfonii i setki innych utworów. Kompozytor austriacki, niewyczerpany geniusz, genialny przedstawiciel klasycyzmu europejskiego zmarł w 1791r.

W sobotę, 15 maja w Polsko-Amerykańskim Centrum Kultury odbyło się przedstawienie opery „Cosi fan tutte” przygotowane przez członków OPERY CIRCLE pod dyrekcją Doroty i Jacka Sobieskich.

Na scenie wystąpili dwaj młodzi oficerowie, Guglielmo (Christopher Holmes) i Ferrando (Isaak Hurtado), wysławiając urodę i wdzięk oraz cnotę swych bogdanek Fiordiligi (Dorota Sobieska) i Dorabelli (Melody More).

Starszy od nich i sceptycznie do piękniejszej połowy ludzkiego rodu nastawiony Don Alfonso (Ray Liddle) drwi z ich zapalu i utrzymując, że na kobiecie wierność nigdy nie można liczyć proponuje zakład: niech młodzieńcy zgodzą się wystawić swe narzeczone na próbie, a z pewnością przekonają się o ich niestałości. Ferrando i Guglielmo, pewni uczuć obu dziewcząt, chętnie przyjmują zakład. Don Alfonso przystępuje do wprowadzenia w życie zamierzonego planu. Udaje się do domu Fiordiligi i Dorabelli, aby je zawiadomić, że ich narzeczeni otrzymali rozkaz natychmiastowego stawienia się w pulku, który właśnie wyruszył na wojnę. Dziewczeta są zrozpaczone i gdy zjawiają się młodzi oficerowie, następuje wzruszająca scena pożegnania, ujęta w formie wspaniałego kwartetu, w którym mogliśmy podziwiać piękne głosy i harmonie naszych wspaniałych artystów.

Obie siostry tęsknią za swymi narzeczonymi i z oburzeniem odrzucają radę pokojowej Despiny (Sharon Shaffer), aby w innym towarzystwie poszukały pociechy. Don Alfonso jednak sam zamierza im owo towarzystwo narzucić i przekupiwszy Despinę wprowadza do ich domu dwóch wielce przystojnych i bogatych Albanczyków, którzy natychmiast zaczynają się zalecać do Fiordiligi i Dorabelli. Obu siostrąm nie przychodzi, oczywiście, do głowy, że ci rzekomi Albanczykowie to Ferrando i Guglielmo, z których każdy w przebraniu zaleca się do narzeczonej swego przyjaciela, aby w ten sposób wypróbować ich stałość i wierność. Po długich namowach Despiny siostry godzą się na chwilę rozmowy z „Albanczykami”. W końcu ulegają gorącym namowom i miłosnym zakleciom rzekomych egzotycznych przybyszów i ostatecznie nawet zgadzają się ich poślubić. Ferrando i Guglielmo są, oczywiście, zrozpaczeni niewiernością swych bogdanek, lecz Don Alfonso pociesza ich, że Fiordiligi i Dorabella nie są w gruncie rzeczy gorsze od innych, bowiem *cosi fan tutte* - tak czynia wszystkie.

W finale następuje arcyzabawna scena zaślubin siostr z Albanczykami, którzy w momencie, gdy przebrana za notariusza Despina podsuwa im do podpisania kontraktów ślubne, wymykają się na moment, by zaraz pojawić się znowu, lecz już jako powracający z wojny Ferrando i Guglielmo. Czynia, oczywiście, gorzkie wyrzuty swym wielce skonfundowanym narzeczonym, lecz znowu Don Alfonso uspokaja ich wzburzenie – i wszystko kończy się szczęśliwie.

Cosi fan tutte osiada *La scuola amanti* (Tak czynia wszystkie, czyli szkoła kochanków), opera dużych formatów, pisana na zamówienie cesarza Józefa II, powstała w rekordowo szybkim tempie; premiera, która zgodnie z ówczesnym obyczajem dyrygował sam kompozytor, odbyła się w wiedeńskim Teatrze Dworskim i odniosła znaczący sukces.

Jezeli „Don Juan” jest potężną tragedią, nie pozbawioną akcentów brulaskowych, jezeli „Wesele Figara” nazwać trzeba komedią charakterów na wielką skalę, a „Uprowadzenie z seraju” choć określone jako singspiel, wyposażone zostało szczerze w momenty pełne lirycznych uczuć i nastrojów, to „Cosi fan tutte” jest najczystszej wody operą buffa, gdzie cała treść służy jedynie dobrej rozrywce i zabawie.

Tak też było w piątkowy wieczór w naszym Centrum. W wypełnionej po brzegi sali widzowie mogli napawać się przepięknymi głosami naszych wspaniałych artystów - sopranami, tenorami, barytonami przy dźwiękach orkiestry i chóru pod batutą Jacka Sobieskiego. Oprócz pięknych głosów nie sposób nie wspomnieć o świetnej grze aktorskiej występujących artystów. Duży ukłon chce złożyć dyrekcji OPERY CIRCLE Dorocie i Jackowi Sobieskim, że zdecydowali się wystawić tak wspaniałe dzieło na deskach sceny naszego Centrum.

Dziękujemy wszystkim wykonawcom - dyrygentowi, solistom, orkiestrze, choreografom, obsłudze technicznej, za ucztę dla ucha i ducha. Ten wieczór będziemy długo pamiętać.

Mamy nadzieję, że Polsko-Amerykańskie Centrum Kultury będzie mogło częściej gościć OPERA CIRCLE.

ROZMOWY POLAKÓW...

- Cześć, dawno cie nie widziałem. Jak leci?

- A wiesz, zabiegany jestem...Cały czas w pracy.

- No tak, ty przecież dwie roboty ciagniesz...

- Teraz to już trzy: nocna zmiana w fabryce, przy budowach i remontach w ciągu dnia i ostatnio jeszcze pomagam szwagrowi w jego sklepie.

- Ty to masz zdrowie! Milionerem chcesz zostać? Chłopie, nie masz już dwudziestu lat – tyle roboty przy twojej kondycji, to samobójstwo!

- Az tak źle to nie jest, a poza tym sam wiesz, jakie teraz wydatki. Szalenstwo! Zresztą ty to może nie jesteś aż tak obeznany w temacie, bo dzieci nie masz. Mój Antek i Jadzia stają się coraz bardziej kosztowni. Dopiero niedawno podarowałem im nowe komputery, a następne rzeczy do kupienia już czekają w kolejce...

- To każdemu kupiłeś komputer? O ile wiem, to Twoje dzieciaki mieszkają razem u babci w Polsce... Po co im dwa komputery? Nie starczy jeden?..

- No wiesz... Oni zawsze się kłóca. Jeden komputer, to byłby kolejny powód do kłótni, a tak, to każdy ma swój i... spokój.

- Hm mm, no niby tak... Maja tate w Ameryce, to i wymagania stawiają podwójne.

- Tak, tak... Ile ja już pieniędzy na nich wydałem... Co chwile przysyłają mi dłuższe listy.

- Chodzi o listy rzeczy do kupienia?

- Śmiejesz się, ale to prawda. Te listy raczej wyglądają jak spis zaopatrzeniowy sklepu...A ja chciałbym, choć od czasu do czasu poczytać, jak w domu, jak się czuje babcia, jak w szkole. Na takie informacje w listach już brak miejsca.

- Stary, nie daj się zwariować. Ukróć im trochę. Musisz spełniać każdą ich zachciankę?!

- Dopiero co mówiłeś, że mają tate w Ameryce, to wymagają... A poza tym, nie mogę własnym dzieciom odmawiać – one liczą na mnie.

- Na twoje dolary...

- E, takie tam gadanie! Teraz młodzież wymagająca. Sam widzisz, co się dzieje – wybuch techniki! Z drugiej strony, nie masz dzieci, to nie rozumiesz.

- Nieraz to los za to błogosławię... Widzisz, gdy tak patrzę na świat, to myślę, że konsumpcja nas po prostu zżera. Wydaje nam się, że wreszcie możemy się najść wszystkiego do syta, a to my jesteśmy zżerani!

- Jak to: zżerani?

- A tak to! Te wszystkie komputery, samochody, domy, telefony i inne cacka wyzerają nam dusze... Żyjemy jak anonimowe maszyny potrzebne komuś do jakiegoś gigantycznego i bardzo wyrafinowanego arcyplanu...

- O czym ty teraz gadasz? Teoria spisku ci się nagle przypomniała?

- E,e,e... Bo i poniosło mnie... A pamiętasz, jak kiedyś, jako chłopcy zasiadaliśmy z rodzicami i sąsiadami przy stole i czytaliśmy na głos powieści? A potem te długie dyskusje? Chłoniliśmy każde słowo, zylismy obrazami z wyobraźni. Marzyliśmy...Teraz dziecko nawet nie zdąży pomarzyć, a już wszystko ma podane na tacy. Młodzież jest zagłaskana dobrobytem, nie umie cieszyć się drobiazgami.

- A ja jestem zadowolony, że moje dzieci mogą mieć to, czego ja nie miałem. Świat się zmienia, ludzie się zmieniają, a my już nie odgonimy dzieci od komputerów... To ich czasy, zrozum to.

- Staram się...Mówisz, że dzieci nie piszą do ciebie o sobie, o swoich sprawach... Widocznie często rozmawiacie przez telefon?

- Tak, dzwonię do nich, ale one zawsze boją się, że za dużo wydam na telefon ... Zresztą, u nich zazwyczaj albo są koledzy, albo to oni gdzieś wychodzą i nie ma okazji, żeby dłużej porozmawiać.

- No tak... Bo teraz są czasy, kiedy o "bzdurach" się nie gada...

Z CENTRUM

Na wakacyjny okres lipca i sierpnia nasze Centrum „zwalnia obroty” czyli podczas wakacji nie będzie spotkań zarówno obiadowych jak brydżowych i szachowych; także nieczynne będą kawiarnia i szkoła polska.

Młodzieżowa Olimpiada Sportowa będzie miała miejsce w tym roku w Cleveland. Zawody te rozgrywane będą w dniach od 29 lipca do sierpnia. Uczestniczyć w tej olimpiadzie będzie również młodzież z Polski. Mamy nadzieję, że polonijna społeczność godnie podejmie młodych rodaków. Chętni do pomocy mogą zgłaszać się do Ryszarda Romaniuka, koordynatora z ramienia Centrum.

Zapraszamy na **piknik** organizowany przez Centrum w dniu 8 sierpnia na gruntach kościoła Serca Jezusa przy Alexander Rd. w Walton Hills.

Doroczny festiwal na ulicy Fleet odbędzie się 28 i 29 sierpnia. Centrum będzie miało swoje stoisko. Zapraszamy wszystkich miłośników zabawy i dobrego jedzenia.

Gielda używanych rzeczy będzie miała miejsce w naszym Centrum przez dwa kolejne weekendy sierpnia: 21-22 oraz 28-29.

Ktokolwiek chciałby ofiarować jakieś rzeczy na tę giełdę, różnorodności może to uczynić, prosimy jednak, aby były to rzeczy mogące posłużyć czy zainteresować innych. Cały dochód przeznaczony jest na Centrum.

W Centrum planujemy **wakacyjne prace porządkowe**, takie jak generalne sprzątnięcie, uzupełnienie malowania czy inne prace opiekuńcze naszego budynku; zapraszamy chętnych do pomocy. Także mile widziany jest każdy ochotnik do pomocy przy renowacji muzeum.

Działalność Centrum zawieszona na czas wakacji. Nasza działalność kulturalna i rozrywkowa na czas wakacji zostaje zawieszona. Nie znaczy to, że zamykamy naszą organizację na cztery spusty i jedziemy opalać się. Zarząd będzie pracował nad renowacją budynku muzeum; sala będzie do wynajęcia przez cały ten okres; „Forum” będzie się ukazywało. W następnym miesiącu organizujemy piknik. Każdy chętny do współpracy zostanie więc przyjęty godnie i z należnymi honorami. Zapraszamy wszystkich bez względu na przynależność partyjną i poglądy. Jedynym kryterium jest chęć pracy dla dobra naszej społeczności. Normalna działalność wznowimy we wrześniu.

FROM THE CENTER

Polish American Center is suspending its activities for the summer. This includes lunches, cafe, schools and bridge and chess meetings. All activities will resume in September.

Youth Olympics will be held in Cleveland on July 29 - August 2. Three teams from Poland are participating. Please come and support their activities. Mr. Richard Romaniuk is the Center's representatives for these activities.

The picnic is scheduled on August 8, 2004 at 1:00 PM at the Polish National Church grounds on Alexander Rd. in Walton Hills.

Fleet Festival is scheduled on August 28 & 29. We will have a booth and invite all to visit us.

A rummage sale is scheduled for the two weekends of August 21-22 and August 28-29. Anyone wishing to donate items (items that are no longer use to you but might be of interest to others) for the rummage sale is asked to contact a representative of the Center. We invite all to come to the Center on these two weekends and purchase items that are for sale. All proceeds are for the benefit for the Center.

We are going to do **some maintenance work** such as painting and general clean up and invite anyone wishing to help. We also need so help on the renovation work at the museum. Please let us know if you are willing to spend few hours helping to make the Center even more presentable.

Vacation Schedule at the Center The Center takes a break from its usual schedule of cultural and entertainment activities during the summer. However, this doesn't mean that we close down and go sunbathing. The Center's Board will continue to work; the Center's hall will be available for rent throughout the summer; and "Forum" will continue to appear. Next month the Center is sponsoring a picnic. Anyone who would like to help will be welcomed with open arms. We invite all to participate regardless of party affiliation or political views. The only requirement is the desire to work for the good of our community. We resume our regular schedule and activities in September. Please, don't forget about us.

FORUM Sponsors

Please patronize these establishments

*

THE ORIGINAL MATTRESS FACTORY

Ronald Trzcinski – 216-661-3888

*

*ANIA PETREAS, OAR President's Sales Club 2000, SMYTHE, CRAMER CO. REALTORS® since 1903.
Mówimy po polsku. Bus. 216-291-9500, res. 330-468-8881, voice mail 216-999-8319, fax 216-291-1469*

*

THE LAW OFFICE OF JOHN S. WOLANIN. The Key Tower, 127 Public Square, Suite 4110
Cleveland, Ohio 44114-1312, tel:216-348-0707 Fax:216-348-0713.
*Personal injury litigation, auto accidents, nursing home malpractice, probate estates, immigration/work visas.
Mówimy po polsku.*

*

CARE ENTRÉE – bez ograniczen wieku u zdrowia - program medyczny z czesciowym ubezpieczeniem,
Malgorzata – Tel. 216-641-1473.

*

FOWLER ELECTRIC CO. Eugene Trela. Tel. 440-786-9777.

*

KUPNO i SPRZEDAZ DOMU, Marek Pietrzycki, Tel. 440-781-3432 lub 440-230-9485.

*

AMERIPOL TRAVEL, 3707 East 71 Street. Tel. 216-883-4900.

*

ARCHITECTURAL RENDERINGS, Hubert Wisniewski. Tel. 440-582-2367.

*

HEIGHTS DRAPERY CO., Alina Czernec. Tel. 216-642-8744.

*

OPERA CIRCLE, Dorota & Jacek Sobieski. Tel. 216-441-2822.

*

***POLISH RADIO PROGRAM — Eugenia Stolarczyk — WERE 1300 AM Sun. 9:00 — 10:30 AM
WCPN — 90,3 FM Sun. 9:00 — 10:00 PM***

*

POLISH RADIO PROGRAM “Memories of Poland”. Producer and host Anna Klik, WCSB 89.3 FM. Sat. 12.30 – 2.00.

*

FOREMA VIDEO GATE – video & photography, sluby, komunie, specjalne okazje, 12421 Willard Ave., Garfield Hts.
Tel. 216-662-0195.

*

EUROPA DELI, 6308 Fleet Ave. Tel. 216-271-5822.

*

EWA'S FAMILY RESTAURANT. 4069 East 71 Street. Tel. 216-441-7040.

*

AARON'S INTERNATIONAL TRAVEL. 3807 East 71 Street. Tel. 216-641-5555.

*

T & T SAUSAGE MARKET. 5901 Fleet Ave. Tel. 216-441-4022.

*

AMERICAN FAMILY INSURANCE — Thomas Chalasinski, Thomas Chalasinski Agency, 6100 Oak Tree Boulevard,
Suite 100 Independence, Ohio 44131, Tel. 216-642-5335
NIGHTOWLCONSULTANTS, Inc. — 4758 Ridge Rd. #166, Cleveland, Ohio 44144, Tel:216 641 9901 Fax:216 641 9901
Business Telephone Systems, Data Networks, Wireless Networks and IP Security Video
www.nightowlconsultants.com russ@nightowlconsultants.com

6501 LANSING AVENUE
CLEVELAND , OH 44105

NONPROFIT ORG.
U. S. POSTAGE
PAID
CLEVELAND, OH
PERMIT NO. 165

**Polsko-Amerykanske Centrum Kultury im. Jana Pawla II w Cleveland oferuje do wynajecia na rózne okazje ladna i przyjemna sala o pojemnosci do okolo 150 osób. Blizsze informacje:
Zofia - 216-524-0417
lub Andrzej - 440-237-3385**

=====

**The John Paul II Polish-American Cultural Center offers its hall for rent for special occasions. The hall can accommodate 150 people.
For more information, call Zofia at 216-524-0417 or Andrzej at 440-237-3385.**

POŁUDNIOWA POLSKA MSZA ŚW.

Przez okres wakacyjny czyli w miesiacach lipcu i sierpniu ks. Lucjan Stokowski, proboszcz parafii sw. Jana Kantego (906 College Ave.) zaprasza Polonie na polska Msze sw. niedzielna o godz. 12:30 po poludniu. Warto dodac, iz koscíól sw. Jana Kantego jest klimatyzowany, co nie jest bez znaczenia w okresie letnich upalów. Poludniowa godzina tej Mszy sw. jest dogodna dla tych, którzy maja problemy z wczesnym budzeniem sie w niedzielny poranek. Poczatek tych wakacyjnych Mszy sw. w niedziele, 4 lipca.

Publisher: Polish-American Cultural Center

Editors: Eugeniusz Bak, Wanda Bartosiewicz, Agata Foremski, Monika Glazar, Danuta Jarema, Jerzy Kusy, Stanislaw Kwiatkowski – Managing Editor- 216-351-8219, Henryk Lapczynski, Sean Martin, Malgorzata Oleksy, Jerzy Rakowiecki, Ewa Pezacka, Marcin Staniszewski, Andrzej Stepień – Advertising – 440-237-3385, Elzbieta Ulanowski, Zofia Wisniewski.